

Lovisa stad, planläggnings- och arkitektbyrå 28.2.2011, 9.3.2011, 11.3.2011

Lovisa stad

DETALJPLAN FÖR BOSTADSOM- RÅDET I GRÅBERG I

Kvarteren 29 - 39

Byggnadsanvisningar

INNEHÅLL

1	ALLMÄNT	3
2	EN ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING AV OMRÅDET	4
3	TOMTEN.....	6
3.1	Byggnadens placering på tomten och i terrängen	6
3.2	Anslutningarna till gatuområdet.....	6
3.3	Bilplatser	7
3.4	Olika typer av byggnader	8
4	BYGGNADEN.....	9
4.1	Principen för hållbart byggande, rekommendationer	9
4.2	Proportion och storlek	10
4.3	Balkonger.....	10
4.4	Tak.....	11
5	FASADER.....	11
5.1	Utformning	11
5.2	Fönster.....	12
5.3	Material och färger	13
6	GÅRDSOMRÅDEN	13
6.1	Principen för ett hållbart gårdsområde, rekommendationer	13
6.2	Naturmiljön bevaras	14
6.3	Planteringar, rekommenderade växtarter	15
6.4	Konstruktioner på gårdsområdet	16
6.5	Dagvatten	17
7	AVFALLSHANTERING	18
8	KÄLLOR.....	19

1 ALLMÄNT

Dessa byggnadsanvisningar kompletterar detaljplanekartan och dess planbestämmelser för bostadsområdet i Gråberg i Lovisa. Bestämmelser om bygande ges också i stadens byggnadsordning.

Dessa anvisningar berör nybyggnation, gårdsområden samt nya gatuområden och torg. Anvisningar gäller också ekonomibyggnaderna ifall inget annat har nämnts.

Anvisningarna gäller den lagakraftvunna detaljplanens

- kvartersområden för bostadsbyggnader
- kvartersområden för servicebyggnader
- området för idrotts- och rekreationsanläggningar

Målet är att styra planeringen och genomförandet av byggnaderna och miljön så att det eftersträfvade arkitektoniska uttrycket och standarden uppnås och en trivsam och naturnära boendemiljö skapas. Med hjälp av schemabilder, bildexempel och beskrivande texter ger byggnadsanvisningen instruktioner och kompletterar detaljplanen och dess planbestämmelser.

I kapitel 3 ges anvisningar om byggnadernas placering på tomten och temat förtydligas med bildexempel.

I kapitel 4 styrs bostads- och gårdsbyggnadernas storlek och form.

I kapitel 5 ges anvisningar om och modeller för fasadernas planering. I kapitlet presenteras också färgkartor avsedda för byggnadernas fasader.

I kapitel 6 styrs bevarandet av naturmiljön på gårdsområdena, planteringarna, gårdskonstruktionerna och dagvattenbehandlingen.

I kapitel 7 ges anvisningar om kompostering.

Anvisningen innehåller bildexempel på byggnader och byggda miljöer i Finland och på övriga håll i Europa. I bildtexterna anges de drag hos objekten som eftersträvas i bostadsområdet i Gråberg – avsikten är inte att till övriga delar kopiera byggnaderna. Anvisningar om byggnader och den byggda miljön ges förutom i byggnadsanvisningen också i detaljplanebestämmelserna.

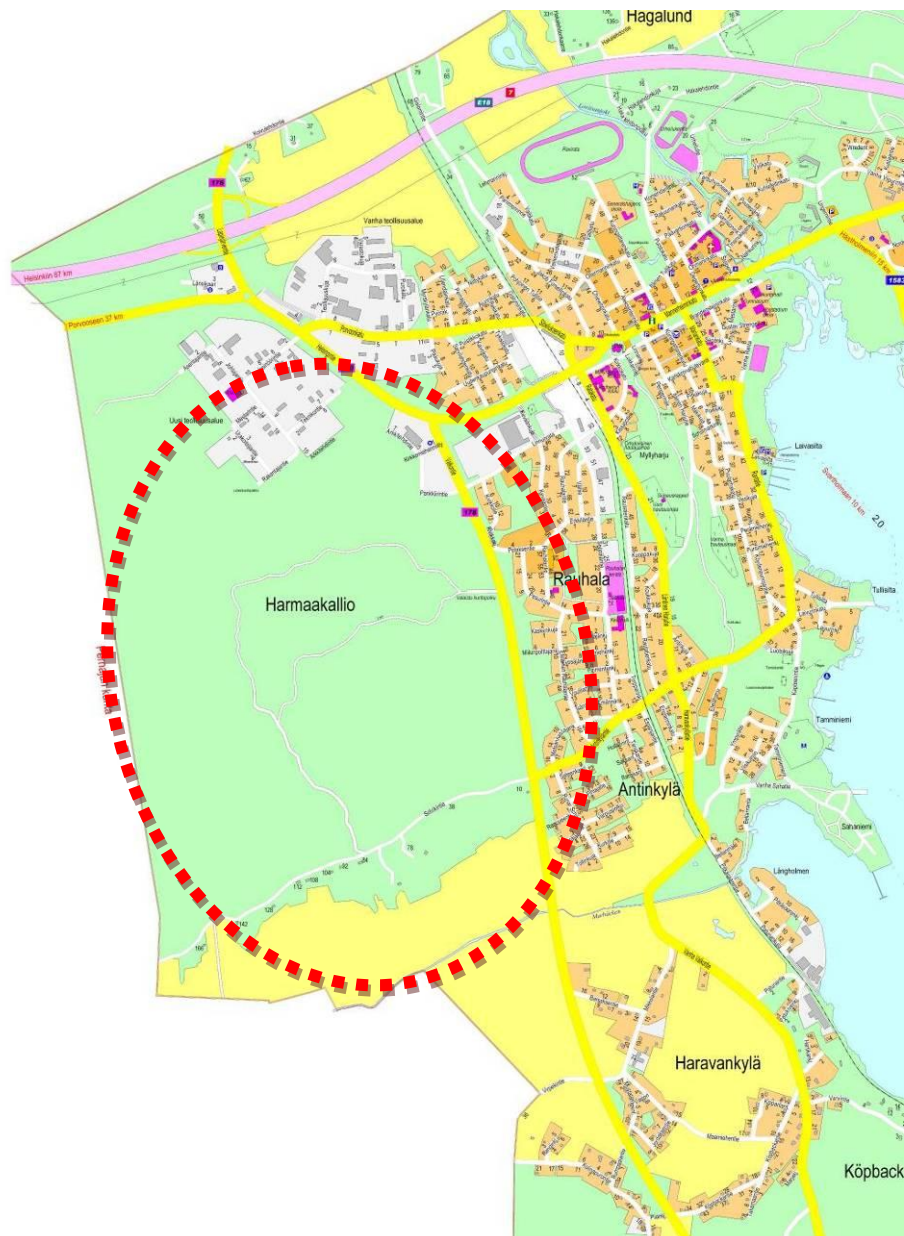

Bild 1. Gråbergs detaljplaneområde.

2 EN ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING AV OMRÅDET

Planeringsområdet är beläget i Gråbergsområdet, ca 2 km sydväst om Lovisa centrum.

Planeringsområdet är ett 42 hektars skogsområde som inte tidigare har planlagts. I området finns en motionsslinga samt friluftsleder som sträcker sig västerut och söderut. Solviksvägen är belägen i områdets södra del och söder om den finns småhus, hallbyggnader och ett landskapsmässigt värdefullt åkerområde. I öster gränsar området till Valkomvägen. Öster om Valkomvägen finns småhusområden och i nordost stadens centrum. På den norra sidan finns ett detaljplanerat arbetsplatsområde med företagsverksamhet, servicestationer och en stor detaljhandelsenhet som säljer livsmedel.

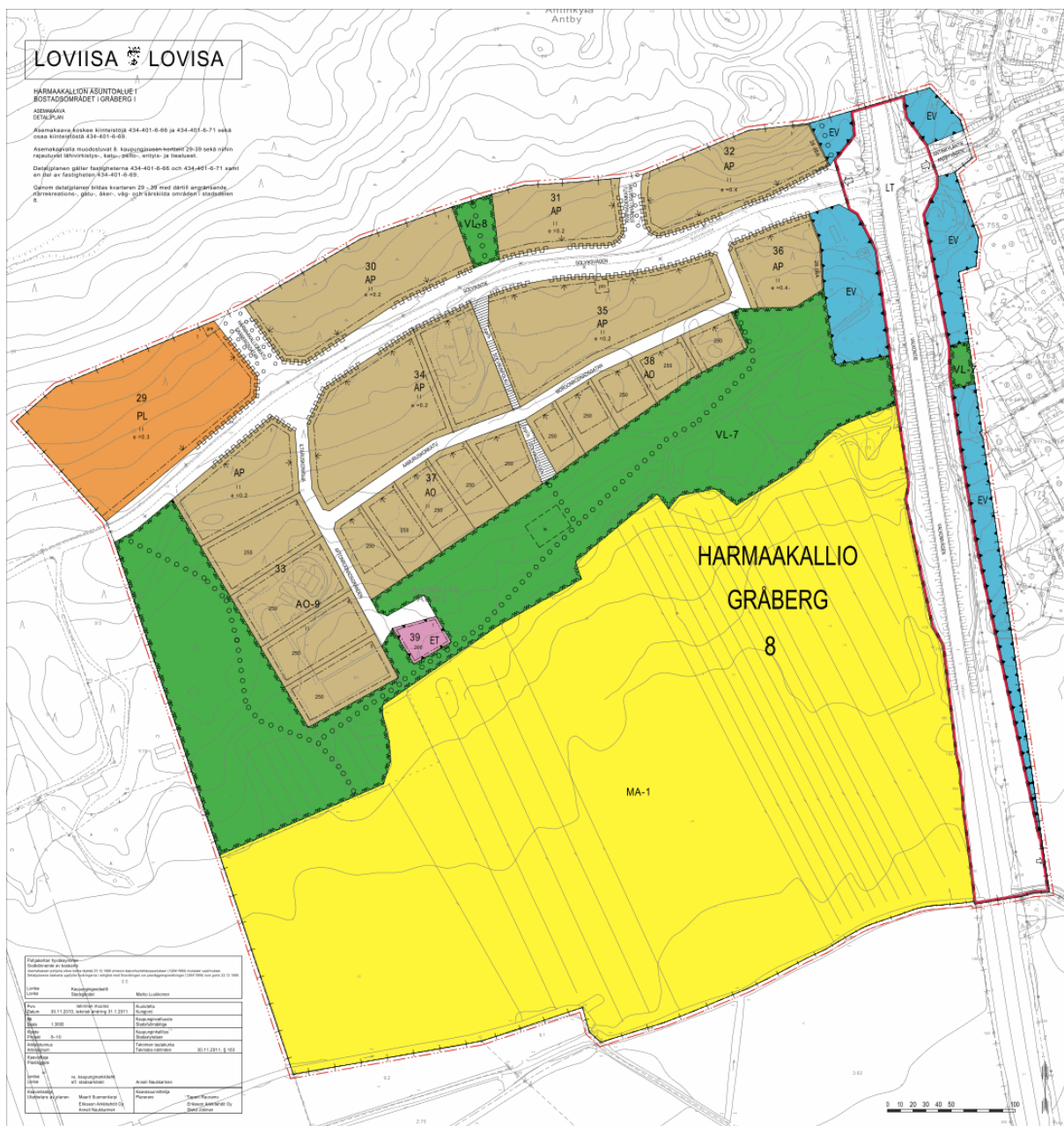

Bild 2. Detaljplanekartan över Gråbergssområdet.

3 TOMTEN

3.1 Byggnadens placering på tomten och i terrängen

Byggnaderna ska planeras så att bergskärningarna och jordschaktningarna på tomten blir så små som möjligt. Byggnadsstommen ska vid behov terrasseras och byggnaden anpassas till terrängen.

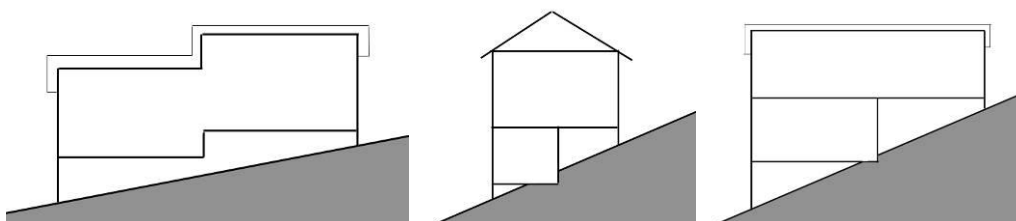

Bild 3. En byggnad som har terrasserats i en svag sluttning, en 1½-vånings byggnad i sluttningens riktning och en 1½-vånings byggnad som har byggts vinkelrätt mot sluttningen.

Bild 4-5. Byggnader som har anpassats till en sluttning.

Om inte annat anvisats på byggnadsytan ska ekonomibyggnaderna byggas längs tomtgränserna så att det bildas en innergård som är öppen mot söder eller väster och samtidigt tydligt avgränsade gaturum. Enligt en gemensam överenskommelse kan byggnaden placeras närmare än 4 meter från tomtgränsen. Det är tillrådligt att grannarna tillsammans planerar placeringen av ekonomibyggnaderna så att det uppstår naturliga gränser utan inhägnad. Gårdsbyggnaden kan också placeras naturligt mot sluttningen.

3.2 Anslutningarna till gatuområdet

På småhustomterna tillåts en tomtanslutning/tomt. Vid placeringen av anslutningen ska de befintliga vatten- och avloppsanslutningarna samt gatubelysningsstolparna tas i beaktande.

Bild 8. Referensplan för arrangemangen på AP-tomten.

3.3 Bilplatser

Bilplatsernas ytor beläggs med stenmjöl eller gångsten. Vid garageväggar och vid skyddstak för bil rekommenderas plantering av buskar eller slingerväxter där det för jordmånens del är möjligt. Ifall garaget byggs i stenfoten på ett sluttningshus får det utgöra högst hälften av bottenvåningens fasadyta.

Om ingen byggnadsyta har anvisats för ett garage på tomten skall principerna nedan följas.

En bilplats eller en ekonomibyggnad med garage får inte dominera gatuvyn. Bilplatsen eller garaget ska placeras längre bort från gatan än bostadshuset eller ekonomibyggnaden. Körvägen till bilplatsen bör man försöka göra så kort som möjlig och med ringa jordschaktningar.

Kvartersområdena AO

Parkeringsområden med flera än tre bilplatser ska avskiljas från gaturummet och det övriga gårdsområdet med planteringar och med plank som harmonierar med huvudbyggnaden. Det är tillrådligt att bygga garaget för en bil.

Kvartersområdena AP

Parkeringsområden med flera än sex bilplatser ska avskiljas från gaturummet med planteringar och med plank som harmonierar med huvudbyggnaden.

Bilderna 9-13. Gångstenar, garage för en bil med ett skyddstak intill, bilplatser avskiljda med planteringar, bilplatslösning i ett radhuskvarter som har byggts i en sluttning.

3.4 Olika typer av byggnader

I och med bostadsbyggnaderna och de separata ekonomibyggnaderna blir gårdsområdet med färdvägar och utevistelserum en del av boendet. Byggnaderna på tomten kan vara olika till formen, fasadindelningen eller färgsättning, men dock bilda en harmonisk helhet.

Kvarteren AO och AP

Huvudbyggnaden

Huvudbyggnaden ska vara större än ekonomibyggnaden.

Ekonomibyggnaden

Ekonomibyggnaden är till karaktären anspråkslösare och mindre än huvudbyggnaden. Antalet våningar är vanligen 1, i en sluttningsbyggnad två. Ekonomibyggnaden kan inrymma exempelvis en bastu med tvätt- och omklädningsrum, ett garage eller ett skyddstak för bil, arbets- och hobbyrum eller läger. Det kan byggas flera ekonomibyggnader.

Bilderna 14 och 15. Exempel på huvudbyggnader och ekonomibyggnader i samma gårdssinterior. På bilden till vänster innergården vid ett radhus, där ekonomibyggnaden ligger till vänster och huvudbyggnaden till höger. På bilden till höger en gatuvy från Puu-Linnanmaa i Uleåborg.

4 BYGGNADEN

4.1 Principen för hållbart byggande, rekommendationer

Ett tärningsformat hus är energiekonomiskt förmånligast. Undvik knutar, utkott och onödigt höga rum som ger värmespill.

Rikta hälften av fönstrens yta mot söder, en femtedel mot öster och en femtedel mot väster och resten mot norr. Plantera lövträd som växer höga och på sommaren när solen står högt skuggar fasaderna mot söder. Utnyttja naturligt ljus genom att göra fönstren tillräckligt stora och höga.

Dela in utrymmena enligt temperatur. Placera de utrymmen som ska vara varmast mitt i byggnaden och i husets södra del (kök, vardagsrum, arbets- och tvättrum), de svalare utrymmena i de norra och östra delarna (sovrummen), halvvarma och kalla rum (farstukvistar, grönrums och lager) i byggnadens ytterkanter. Bygg med tanke på avbrott i eldistributionen åtminstone en vedeldad, ackumulerande eldstad.

Isolera byggnaden väl. Använd fönster med god värmeisoleringsförmåga och täta fönstren väl. Använd tunga massor på soliga ställen inomhus för att ackumulera och jämna ut värmen.

Planera vattenledningarna så att de kan bytas ut. Man bör sörja för att det finns en vattenmätare i bostaden. Planera belysningen så att hela husets belysning kan släckas från en avbrytare.

Torrklosetter minskar belastningen av avloppsreningsverket och naturen. På planområdet måste man dock ansluta sig till kommunaltekniken.

Planera byggnaden så att utrymmenas användningsändamål senare kan ändras. Öppningarnas placering får inte hindra indelningen av utrymmena. Mellanväggarna ska lätt kunna rivas och flyttas. Försäkra dig om att en rörelsehindrad person kan bo i nedre våningen. Dimensionera utrymmena rätt – även rum som inte används måste värmas upp.

Använd material som har krävt lite energi i tillverkningen och där miljöutsläppen har varit små. Gynna material som har tillverkats av förnybara naturresurser. Undvik aluminium, försinkat eller galvaniserat stål, tryckimpregnerat trä och plast. De bästa materialen för stommen och ytorna är lokalt virke och lokalt stenmaterial samt tegel. Det är tillrådligt att använda obehandlad träfibrisolering eller linisolering. Naturenliga kokade eller oljebaserade målfärger rekommenderas. Undvik byggnadsdelar där flera material har kombinerats, det är bäst att exempelvis fönstren är av kärnvirke och taken av plåt som har målats på platsen.

Reservera möjlighet att i framtiden ta till vara solenergi på tomten. Reservera möjlighet att torka och hantera ved nu och i framtiden. Bygg en kompostor eller reservera för den en plats med tanke på framtiden.

Planera garaget så att dess användningsändamål kan ändras senare. Planera ett tillräckligt stort avfallsrum så att det är lätt att sortera avfallet. Ordna utrymme för tvättorkning utomhus under tak. Bygg en jordkällare på gårdsområdet nära kökets ytterdörr.

4.2 Proportion och storlek

Byggnadsmassorna ska vara tydliga och fasaderna lugna. Utsmyckningar bör undvikas.

Kvartersområdena AO och AP

Huvudbyggnadens stomdjup får vara huvudsakligen 9 meter. Ekonomibyggnadens stomdjup får vara högst 7 meter.

Med undantag av en farstukvist eller ett burspråk ska byggnadens bottenplan helst vara rektangulär. Farstukvisten eller burspråket får inte placeras i byggnadens hörn. Varje byggnadsdel, såsom huvudmassan och farstukvisten ska ha ett eget tak.

Farstukvisten används traditionellt som ett mellanutrymme mellan gatan och det privata utrymmet inomhus, när byggnaden ligger nära gatan. Farstukvisten är också en väsentlig del av byggnadsmassan.

Farstukvisten ska vara av sådan storlek att byggnadens grundform kan urskiljas. Byggnaden får ha en farstukvist. Farstukvisten ska till formen vara så enkel som möjlig.

Farstukvisten ska harmoniera med byggnadens arkitektur. Typiskt för farstukvisten är enkla fönster med mindre rutindelning än i byggnadens övriga fönster.

Bild 22. Exempel på farstukvistar i Lundberga i Helsingfors.

4.3 Balkonger

Kvartersområden AO och AP

Det är tillrådligt att endast ha en vistelsebalkong per bostadslägenhet. Väd-ringsbalkonger och franska balkonger kan byggas enligt behov. Balkonger med samma bredd som byggnadsmassan får inte byggas.

Bilderna 24 och 25. En balkong som har byggts på farstuvisten skuggar inte fönstren under balkongen.

4.4 Tak

Byggnaderna i detaljplaneområdet ska ha sadeltak (normalt åstak). Takskägg får inte inkapslas. Takfallet ska i regel vara sammanhängande från åsen till takskägget, varvid takformen bevaras tydlig.

Vattentaket på ekonomibyggnaden kan vara av samma material och färg som på huvudbyggnaden eller av takfilt som har lagts med trekantslister. Övriga takkonstruktioner, såsom skorstenar, snöstoppare och stegar ska ha samma färg som taket.

Nedan anges de färger som används på taken med koder enligt Tikkurila Symphony 2436 färgkarta. Färgproverna som visas här motsvarar nödvändigtvis inte färgerna på Symphony färgkartan.

Bilderna 33 och 34. Takfärgen är mörkgrå V488 och svart Y489.

Kvarteren 29-38

Byggnaderna ska ha sadeltak. Taklutningen ska vara 1:1,5 – 1:3. Vattentaket ska vara falsad plåt eller motsvarande, som har målats med mörk färg, gråt, brun eller röd takfilt eller taktegel av lera.

5 FASADER

5.1 Utformning

Fasaderna ska vara lugna. Fasaderna får inte indelas med lister. Färgsättningen av foderbräden vid dörrar och fönster räcker som utsmyckning.

Sockelhöjden ska terrasseras enligt terrängen. Fasadmaterialet ska anläggas så lågt ner som möjligt. Sockeln synliga del får vara högst 80 cm. Sockeln ska vara slätgjuten eller ytbehandlad, obehandlade socklar av block är inte tillåtna.

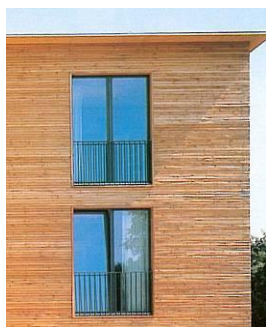
Bilderna 39-40. Exempel på egnahemshusfasader. Fasaderna är enkla, närmast foderbrädens färger och dörrarna har använts som utsmyckning.

Bilderna 41-42. Exempel på radhus- och parhusfasader.

5.2 Fönster

Alla fasader i bostadsbyggnaden ska ha fönster. Fönsterglasen ska placeras så nära fasadytan som möjligt. Det är tillrådligt att använda indelade fönster. Vädringsfönster utan glasruta får inte användas.

Bilderna 46 och 48. Exempel på fönster.

5.3 Material och färger

Byggnadsfasaderna på detaljplaneområdet i Gråberg ska vara av trä. Fasaderna ska täckmålas eller göras gråare.

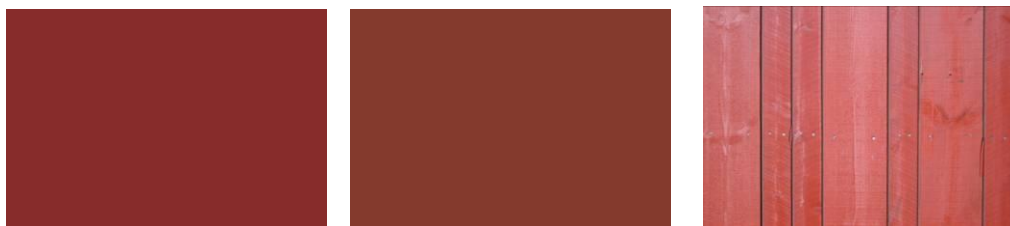
Fasadmaterialet ska anläggas i samma riktning och vara av samma färg på hela fasadens höjd. Förutom det huvudsakliga fasadmaterialet kan mindre ytor av annat material användas. För detaljer, exempelvis i balkongkonstruktionerna, är användningen av metall tillåten. Färgsättningen på utomhuskonstruktioner som hör till byggnaden, såsom material och färg på balkong- och terrasser samt på stolpar ska harmoniera med byggnadens huvudsakliga fasadmaterial och färg.

Byggnadernas fasadmaterial ska målas med nedan nämnd Tikkurila Symphony 2436 färgkartas färg eller en som motsvarar denna. Färgproverna som visas nedan motsvarar nödvändigtvis inte färgerna på Symphony färgkartan.

Färgen på mörk rödmylla motsvarar KM 42 Faluröd på Uulatuotes färgkarta över kokade färger och grann röd rödmylla färgen KM 40 Italiensk röd. Okragul färg motsvarar KM 20 okragul på Uulatuotes färgkarta över kokade färger.

Kvarteren 29-38

huvudfärg: rödmyllat timmer eller stående brädfodring, eller brädfodring som har gjorts gråare eller täckmålat mörkgrå eller mörkgrön. Timren ska vara bilade eller hyvade, knutarna korta. Rundtimmer är inte tillåtet.

Bilderna 63-65. Fasadfärger: Engelsk röd M419, italiensk röd M415, stående brädfodring av bräden med olika bredd.

6 GÅRDSOMRÅDEN

6.1 Principen för ett hållbart gårdssområde, rekommendationer

Bearbeta det naturliga gårdssområdet så lite som möjligt. Gör inga schaktningar, spräng inte heller berg. Hämta inte mylla eller gödsel till tomten om de inte är avsedda för odling av nyttoväxter. Använd i första hand mylla från den egna kompostorn.

Bevara gårdssområdets naturliga vattenbalans. Använd inte vattentäta ytbeläggningar. Infiltrera dagvattnet och dräneringsvattnet på den egna tomten. Vattna inte växterna. Om du vattnar, använd då regnvatten. Samla upp regnvatten t.ex. i en nedgrävd dagvattenbrunn eller från stuprännorna.

Gynna växter som redan trivs på området. Gynna nyttoväxter om du planterar nya växter på tomten. Om du vill ha prydnadsväxter på gårdssområdet gynna då arter som nöjer sig med lite skötsel. Undvik växter som kräver ny mylla gödsel eller bevattning. Om du odlar växter som kräver ett frodigt växtunderlag, se till att gödselämnena inte eutrofierar vattendraget.

Skydda den ursprungliga vegetationen mot slitage genom att endast färdas längs vissa rutter. Bygg stigarna så att de är lättforcerade i förhållande till den övriga terrängen och sålunda kommer att användas. Försäkra dig om att de centrala områdena på gårdsområdet med små ändringar kan göras användbara för rörelsehindrade. Använd lokala och förnybara material för gårdskonstruktionerna.

Planera byggarbetsplatsen så att en så stor del av den befintliga undervegetationen och skogen kan bevaras.

6.2 Naturmiljön bevaras

En traditionell nytto- och prydnadsträdgård kan inte anläggas på en karg och stenig tallhed utan att göra betydande bergskärningar och schaktningar. Med undantag av byggnadsytor, stigar och eventuella terrasser samt mindre utevistelse- och lekområden ska tomternas ursprungliga vegetation (lövträd, tallar, buskar, ris, mossor) och jordmån bevaras och skötas naturenligt. Äldre granar och andra träd som är i dåligt skick behöver dock inte bevaras på tomten.

Fyllnadsjord får inte läggas mot stammarna på de träd som ska bevaras, utan den ursprungliga marknivån vid trädroten ska hållas oförändrad så att trädet inte dör. Under trädkronorna får marken fyllas ut endast med ett tunt jordskikt som vattnet tränger igenom.

De livskraftiga träden, snåren och ljungbestånden som växer på tomterna används som en del av gårdsområdets planteringar.

Ifall det finns täta buskar eller tät skog på tomten kan vegetationen gallras lätt. Vid gallringen beaktas naturliga trädgrupper och att vegetationen fogas till rekreationsskogens vegetation så enhetligt som möjligt.

Med undantag av tomtanslutningen får markytans höjdnivå inte ändras vid tomtgränserna. Nödvändiga bergsskärningar ska vara så låga som möjligt, schaktslänterna görs så lodräta som möjligt och skärningarna fogas med slutlig bearbetning till den omgivande terrängen. Den jord som i byggnadsskedet har tagits bort ska man försöka placera på tomten. Terrasser och stigar anpassas till terrängformerna.

Bilderna 75-77. Anslutning av en terrass till berget, anslutning av en grusyta till berget och anslutningen av naturstenstrappor till berget.

Tallhedens befintliga vegetation är känslig för slitage och på gårdsområdet måste därför byggas stigar för att sammanlänka olika funktioner. Vägar för service och räddningstrafik ska byggas enligt myndigheternas anvisningar.

För området typiska flyttblock kan användas i gårdskonstruktioner och till att berika gårdsmiljön.

Skydd under byggnadstiden

Vegetationen på tomterna kan bevaras genom att planera arrangemangen på byggnadsarbetsplatsen väl och styra sådan verksamhet som förorsakar slitage. Områden som trafikeras med arbetsmaskiner och där det lagras byggnadsmaterial ska vara så små som möjligt och den befintliga vegetationen ska skyddas. Under byggnadstiden ska trafik undvikas på de delar av tomten som bevaras intakta. Skador som byggandet har förorsakat repareras genom att i enlighet med rekommendationerna planera för området karaktäristiska växter.

Bilderna 78-83. Slitage på orörda gårdsområden kan minskas genom att bygga terrasser på utevistelseplatserna och anlägga spångar. Höjdskillnaderna behöver inte utjämnas utan i stället byggs trä- eller stentrappor i sluttningarna.

6.3 Planteringar, rekommenderade växtarter

Planteringarna ska placeras på tomten så att de inte väsentligt försämrar trafiksäkerheten på gatuområdena.

Anlagda gräsmattor och planteringar som kräver gödsling ska vara små. I stället för gräsmattor som ska klippas gynnas stenpartiväxter och marktäckande vegetation för planteringarna.

På området rekommenderas följande vilda växter och trädgårdsväxter. Vid valet av växtart ska tomtens markbeskaffenhet och topografi beaktas.

Träd

vilda: tall, gran, en, rönn

odlade: förädlade barrträd, makedonisk tall, serbisk gran, små fruktträd, exempelvis körsbär, plommon och krikon.

Buskar

vildbuskar: getpors, hallon, degbär.

odlade: rhododendron, havtorn, vinbär, krusbär, idegran, vanlig syren, bukettros, kaprifol, bergtall, dvärgbergtall, olika former av krypen, getapel, parkolvon, färgginst, svartbärhagtorn, klippoxbär, krypginst.

Slingerväxter

jordreva, klätterhortensia, kameleontbuske, klematis, vildvin

Perenner och annueller

vilda: styvmorsviol, tjärblomster, bergsyra, ljung, lingon, blåbär, linnea, kråkbär, ripbär, mjölon, stensöta, mossor.

odlade: fetknopp, timjan, kopparstarr, mossflox, backnejlika, liten såpnejlika, waldsteina, potentilla, vit malört.

Bilderna 84-86. På de karga hållmarkstomterna växer ofta torrmarks- och ängsväxter.

6.4 Konstruktioner på gårdsområdet

Områden för utomhusvistelse, damning, tvättorkning och parkering bör placeras så att verksamheterna inte stör varandra.

Ifall trottoaren inte ligger på samma nivå som gårdsområdet ska en mur av natursten och en planteringszon/inhägnad anläggas vid trottoarens gränsyta till gårdsområdet.

Bilderna 87-89. En stenslânt av natursten, en slânt mellan gatan och gårdsområdet samt en terrass med beklädd sockel.

Konstruktionerna på gårdsområdet, såsom terrasser, slânter, cykelställningar, damningsställningar, lekutrustning, lusthus och grillplatser ska vara enkla och anpassade till byggnadernas arkitektur och färgsättning. Terrasserna ska byggas så nära markytan som möjligt eller anläggas med sluten sockel eller planteringar som täcker terrassens underbyggnad.

En plan för gårdsområdet ska företes i skala 1:200 i samband med ansökan om bygglov. I planen anges belagda ytor, vegetation, konstruktioner och tomt-höjder. Dessutom framläggs arrangemangen inklusive skyddsåtgärderna på byggplatsen.

Kvarteren 29-38

Tomten ska inhägnas mot gatan med en fritt växande häck eller ett 120 cm högt spjälstaket. Staketet ska byggas på platsen och täckmålas med mörk eller röd färg.

Bilderna 94-95. Traditionella spjälstaket och fritt växande häckar.

6.5 Dagvatten

Kretsloppet för tomternas dagvatten strävar man efter att bevara så naturligt som möjligt.

Markinfiltration och användningen av dagvattnen för bevattning främjar bevarandet av grundvattenförhållandena och vegetationens trivsel samt minskar översvämningsrisken i dagvattenavlopp och utfallsdiken.

Vattnet som samlas på taket och gårdsområdet samt i täckdikena ska i första hand infiltreras på den egna tomten.

Tomten ska ha stora ytor som vattnet tränger igenom för infiltreringen av regnvattnen. Parkeringsområdet, vägar och områden på tomten som inte har gräsmatta ska vara sådana att vattnet kan tränga igenom.

Dagvattnet som samlas på ytor som inte vattnet kan tränga igenom avleds i regel till stadens dagvattenavlopp.

På de tomter där terrängen sluttar mot grönområdet kan dagvattnet från var och en tomt avledas med terrängsvackorna i parken. Ifall dagvattnet avleds annanstans än till stadens dagvattenavlopp ska vattenavledningsriktningarna och –konstruktionerna förete sig i bygglovshandlingarna. Åtgärderna kräver byggnadstillsynsmyndighetens godkännande.

Dagvattnet ska avledas och behandlas så att det under perioder med riklig nederbörd inte uppstår fuktskador i byggnaderna. Markytan ska utformas så att regnvattnet som rinner från den övre sluttningen inte kan skada byggnaderna. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid sockelhöjden och vid att byggsättet för sockeln och ytterväggarna i utrymmen som delvis ligger under markplanet är ändamålsenligt.

7 AVFALLSHANTERING

Bioavfallet som uppstår i hushållen kan komposteras på var och en tomt och kompostmyllan användas på den egna tomten.

Komposten inhägnas med ett staket eller planteringar och placeras så att det inte syns direkt mot gatuområdet. En kompost eller en kompostor kan placeras t.ex. under ett skärmtak eller avskiljas från tomtgränsen med planteringar.

Avfallskärnen ska placeras så att de inte syns i gatubilden. Det är tillrådligt att bygga ett avfallsrum som en del av garaget, skyddstaket eller ekonomibyggnaden. Avfallsinhägnaderna och skyddstaken för avfallskärnen ska till sitt utseende harmoniera med huvudbyggnadens arkitektur.

Bilderna 96-98. Komposthäck, värmeisolerad Biolan-kompostor och skyddstak för avfall vid ett radhus.

8 KÄLLOR

Bild 40

Lahti, Pekka: Matala ja tiivis kaupunki, Ympäristöministeriö ja Rakennustieto Oy 2002.

Bild 5, 46

Broto, Charles: New Housing Concepts, Gingko Press 2002.

Bild 41

Straver-Nevalainen Marja: Tiivistä ja matalaa asuntorakentamista alankomais-
sa, Ympäristöministeriö ja Rakennustieto Oy 2006.

Bild 6

Vetter Andreas: Moderne Giebelhäuser – Traditionelle Form – innovatives Kon-
zept, Callwey 2006.

Bild 48, 78, 82, 83

Lundqvist Marianne (toim.): Arkitekternas villor – 20 svenska villor och fritidshus
ur tidskriften Arkitektur 1999-2004, Arkitektur Förlag Ab 2004.

Bild 15, 25, 39, 42

Karjalainen Markku ja Patokoski Riku: Kotina puinen kaupunkikylä – Wooden
urban villages, Rakennustieto 2007.

Bild 101-105, www.nola.se

Bild 4, www.jamera.fi

Bild 106, www.philips.com

Bild 98, www.talotaito.fi

Bild 97, www.biolan.fi

Bild 87, www.pihakivi.com

Bild 107-112, www.playgrounddesigns.blogspot.com

Övriga bilder: Eriksson Arkkitehdit Oy.